

FILOZOFIJA MEDIJA:
ONTOLOGIJA, ESTETIKA, KRITIKA

PRILOG KRITICI ONTOLOGIJE MEDIJA

Svet privida iznova postaje aktuelan. Još od doba oštih sporenja između Sokrata (Sokrates) i sofista o ovom predmetu, status pojma privida, kako u epistemološkom tako i u estetičkom smislu reči, ostaje relativno nejasan u kontekstu promišljanja različitih rešenja koja su ovaj predmet uvela u teorijsku upotrebu, pridavši mu poseban problemski značaj. Za savremene filozofe, estetičare i teoretičare medija, pojam privida – pokatkad nekritički proširen na čitav pojavni svet – prema našim intuicijama, predstavlja ključ diferencijacije između ontološkog (tehnički svet medija) i ontičkog (derivatni univerzum virtuelnih pojava) pristupa sagledavanju realnosti.

Sledeći ovakvo stanovište, opravdano je reći da je svet masovnih i novih medija ili tzv. sajber-prostor (cyber space) opšte medijske kulture konstitutivan za današnje shvatanje stvarnosti, što znači da je poimanje realnosti, a potom i svet na koji se ova paradigma odnosi, pod uticajem delovanja medija masovnih komunikacija, Interneta i drugih komunikacionih tehnologija, bitno izmenjen. Tačnije rečeno, poimanje stvarnosti, konstituisano pod dejstvom različitih „postističkih“ teorija interpretacije, doživelo je transformaciju time što je mišljeno kao per definitionem medijski isposredovano, odnosno tehnički reprodukovano, što, u stvari, izlazi na isto. To, istovremeno, ne znači da je prvobitno shvaćena realnost, kako su je definisali stari metafizičari, neposredno potisnuta i ukinuta ovom drugom, medijskom stvarnošću, pošto bi takav zaključak bio izlišan i krajnje pojednostavljen. No, ima osnova za tvrdnju da se pojavom i učestalom „kreativnom“ upotrebom, pre svega, medija masovnih komunikacija, u današnjem vremenu doživljaj realnosti u velikoj meri izmenio.

Naime, još je Ginter Anders (Anders), u svojoj studiji Svet kao fantom i matrica, aludirajući na spregu volje i predstavnog sveta, proisteklu iz pesimistične vizije poznatog dela Artura Šopenhauera (Schopenhauer), ontologiju mas-medija tj. radija i televizije¹, video kao dijalektički odnos „fantomskog“ i „matričnog“ sveta, koji se uzajamno podržavaju, tako što matrična struktura medija svojom shematičnošću proizvodi fantomske predstave realnosti, koje su, u stvari, njen vlastiti odraz. Ontička priroda ovih medija je, dakle, uslovljena isključivo tehnologijom, odnosno matricom tehničke posredovanosti slike, što za produkt ima realnost tzv. „fantomskog sveta“, „isporučenog“ u sfere privatnog prostora i porodičnog okruženja. Mešavina javne (televizija) i privatne sfere (kućni ambijent recipijenta), što se stapa u jedno slike koju generišu elektronski mediji, najočoglednije se konzumira kao multiplikovani fantomski produkt u slučaju televizijskih serija, popularno nazvanih „sapunske opere“ (soap operas), o čemu svedoči i Andersova ontološka studija medija.

Docnija Deborova (Debord) teorija totalnog spektakla, kao i Bodrijarova (Baudrillard) simulacijska (re)produkcija serija simulakruma, pojavljuju se, kako se čini, u istoj ravni tumačenja kao i Andersova ontologizacija medija, izvedena posredstvom delovanja fantomsko-matričnog sveta fenomena. O tome da je simulacijska teorija medija Žana Bodrijara bila neposredno inspirisana Deborovim radikalnim situacionističkim gledištima uperenim protiv čitave vizuelne kulture, a ova (teorija) izgrađena po uzoru na Marksov (Marx) kritički svet primenjen na postindustrijski kapitalizam, potvrđuje i jedan noviji pokušaj zasnivanja filozofije medija, koji su demonstrirali Mark Tejlor (Taylor) i Esa Sarinen (Saarinen) u svojim Imagologies (Imagologije), nastojeći da u ontološki pristup medijima ugrade „drugost“ i svet razlike, ali samo kao tehnički isposredovanu vizuru medijskog (tekstualnog) subjekta. Ova tekstualna razlika, pri tom, postaje konstitutivna za privid intersubjektivnosti, koji vizuelni mediji, a pre svega, televizija, priznaju i tretiraju kao stvar po sebi, ili realnost onoga kako nas drugi vide.

----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU. -----

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com